

avdeling
Oslo og Akershus

DNT Oslo og Omegn

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

NJFF
Akershus

Nannestad kommune

1. september 2023

Dette brevet sendes på vegne av Akershus og Oslo Orienteringskrets, BirdLife Oslo og Akershus, DNT Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Romerike Sopp- og Nyttevekstforening og Skiforeningen.

Uttalelse til Kommuneplanens arealdel 2023-2040, Nannestad kommune

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen^{1 2}. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet settes på prøve. Tilsluttede organisasjoner i FNF Oslo og Akershus er alle sterkt opptatte av å ta vare på naturgrunnet i Nannestad kommune, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv.

Sammendrag

- Vi ber kommunen alltid avklare arealbruken gjennom planprosesser for å sikre medvirkning.
- Vi mener det i planarbeidet ikke er foretatt gode nok helhetlige vurderinger for å få til dette. Helhetlige vurderinger og oversikt over totalbildet ivaretas ikke i reguleringsprosesser.
- Arealinnspillene som foreslås tatt inn i kommuneplanen består av veldig mange næringsinnspill. Vi mener kommune skulle ha utarbeidet et arealregnskap for å ha et overordnet blikk på bruken av arealene.

¹ FNs klimapanel (IPCC) sin spesialrapport om klimaendringer og landarealer av 8. august 2018

² Naturpanelets (IPBES) rapport av 6. mai 2019

- Vi **støtter** kommunens anmodning for arealinnspill B12, B18, N3 Bjørkesaga, N5c, men kun den delen administrasjonen forslår, N39b – Herstua, N39c – Herstua, N45 og N48 da vi mener disse ikke forringer våre interesser i stor grad.
- Vi **støtter ikke** kommunens anmodning for arealinnspill B50, N1 Kopperud, N46, N48b og N48c da vi mener disse forringer våre interesser i stor grad.
- Vi **ønsker** at kommunen legger til bestemmelser om krav om økologisk kompensasjon, krav om maks 500 meter til nærmeste turvei/turområde og konkrete bestemmelser for grønnstruktur, turveier og løyper samt beskrivelse av skjøtsel og krav til hva grøntområder skal være, og utvide bestemmelsen om kantsoner langs vassdrag. Vi kommer med forslag til dette.
- Vi **savner** temakart for grønnstruktur/grønne traseer med en oversikt over viltkorridorer, eksisterende stier og løyper i kommunen osv. Data fra prosjektet Kartlegging og verdisetting av Friluftsområder, herunder grønnstruktur, nærmiljøanlegg og andre områder for barns lek må også inkluderes.
- Som en del av en videre prosess anbefaler vi kommunen å utarbeide en sti- og løypeplan, og vi minner om det pågående nasjonale prosjekt «Friluftslivets ferdssårer».

Arealbruken må avklares gjennom planprosesser

Når arealbruken er avklart gjennom planprosesser, gir dette et godt grunnlag for videre byggesaksbehandling. En kommune som gjør mange unntak fra vedtatte langtidsplaner, har manglete styring på arealbruken. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Det er også mye vanskeligere for frivilligheten å følge med.

Ifølge tall fra KOSTRA (SSB) er andelen innvilgede dispensasjoner i byggesaker i Nannestad kommune 9,7 % i 2020, 19 % 2021 og 15 % i 2022³, og her er det et forbedringspotensial. Generelt sett sier ikke KOSTRA-tallene noe om hva slags saker dette er, bare at det er gitt dispensasjon fra plan. Dispensasjoner kan ha blitt innvilget i saker som dreier seg om omdisponering av dyrka mark/jordvern, nedbygging av myr og hyttebygging og andre tiltak innenfor fjell- og/eller markagrensener. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Frivillige organisasjoner får heller ikke søknaden om dispensasjon tilsendt på høring, og det blir vanskelig å følge med. Det er dermed fare for at viktige verdier ikke blir tilstrekkelig vurdert i søknadsprosessen. Kommunen bør av den grunn etterstrebe null dispensasjoner fra plan.

Det er ikke gjennomført gode nok helhetlige vurderinger

FNF Oslo og Akershus synes det er veldig bra at kommunen ønsker å ta hensyn til viktige naturverdier ved å legge kommunedelplanen for naturmangfold til grunn i arealdelen. Videre

³ [KOSTRA-tall for Nannestad kommune, Plan- og byggesaksbehandling](#), SSB

er det veldig bra at kommunen ønsker å sikre turstier og friluftsområder i kort avstand til der folk bor. Kommunen nevner selv sitt store ansvar som arealforvalter i kap. 4.3.

FNF Oslo og Akershus mener imidlertid at det i planarbeidet ikke er foretatt gode nok helhetlige vurderinger for å få til dette.

For å kunne utføre prioriteringer og ta gode valg i arealforvaltningen, må kommunen vite hva de har. I uttalelsen vår til planprogrammet⁴ anbefalte vi kommunen bl.a. å utarbeide et arealregnskap. Dette anbefalte også Viken fylkeskommune. Videre anbefalte vi å utarbeide et temakart med grønnstruktur/grønne traseer med en oversikt over viltkorridorer, eksisterende stier og løyper i kommunen, inkludere data fra prosjektet «Kartlegging og verdisetting av friluftsområder» som en del kunnskapsgrunnlaget i utarbeidelsen av arealdelen. Vi ba også kommunen kartlegge restareal som evt. kan brukes til næringsutvikling og gjennomføre en samlet vurdering av alternative plasseringer av næringsarealer. Dette ville gjort arbeidet med å spare inngrep i nye naturområder mye lettere. Det er imidlertid bra at kommunen foreslår å utarbeide en masseforvaltningsplan i neste planstrategi.

Kommunen svarer ut hørings svarene til planprogrammet angående økosystemtilnærming og ivaretagelse av sammenhengende grøntområder med «Ivaretas i reguleringsprosessene». **Helhetlige vurderinger og oversikt over totalbildet ivaretas ikke i reguleringsprosesser.** Ved å bruke reguleringsplannivå til dette vil kommunen ikke kunne gjøre en helhetlig vurdering for kommunen, og det kan bli en bit for bit-nedbygging av arealene.

Kommunen svarer også ut veldig mange av uttalelsene med «tas til orientering». Svarene viser ikke hvordan innspillene eventuelt skal iverksettes i planen eller hvorfor de ikke skal implementeres.

Arealinnspill

Vi er nå i en situasjon der nasjonale forpliktelser gjør at vi ikke kan bruke arealer på samme måte som før. Gjennom naturavtalen fra Montreal⁵, har Norge forpliktet seg til å jobbe mot 23 mål som beskriver hvordan vi skal komme oss ut av naturkrisen og få mer natur innen 2030. For å få til dette må norske kommuner ha en bærekraftig arealforvaltning som ivaretar vern av naturområder og bevaring av biologisk mangfold, samt tar hensyn til klimaendringer og reduserer utslipp av klimagasser.

Vi må spare mer natur, og lista over mulige tiltak er lang, viser en ny rapport fra fire direktorater⁶. Flere aktører både kan og bør handle umiddelbart. Under lanseringen av rapporten sa klima- og miljøminister Espen Barth Eide at det skal bygges mindre.

⁴ [Uttalelse til planprogram for kommuneplanen, Nannestad kommune](#), FNF Akershus, 2022

⁵ [FNs naturavtale](#), desember 2022

⁶ [Tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren \(LULUCF\): Hvordan Norge kan redusere utslipp av klimagasser fra arealbruksendringer innen 2030](#), Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens vegvesen (2023)

Arealinnspillene som foreslås tatt inn i kommuneplanen består av veldig mange næringsinnspill. Vi mener kommune skulle ha utarbeidet et arealregnskap for å ha et overordnet blikk på bruken av arealene. Kommunene har gjennom sin arealforvaltning det største ansvaret for å ta vare på natur, og sett i lys av den kunnskapen og de forpliktelser Norge nå har er dette veldig uheldig.

FNF Oslo og Akershus har sett gjennom kommunens egne behov for arealbruksendringer og eksterne innspill for endringer. Under følger kommentarer på relevante endringer for natur- og friluftinteressene.

- **B12:** Foreslått tilbakeført fra bolig til LNF.
Kommentar: Vi synes dette er kjempebra.
- **B18:** Administrasjonen og kommunestyret foreslår reduksjon av arealformål bolig til bare 16 dekar pga. naturmangfoldplan (opprinnelig 92 dekar).
Kommentar: Vi synes reduksjonen er veldig bra.
- **B50:** Fra LNF til bolig, innenfor grønn grense, 80 dekar
Kommentar: Vi mener skogområdet burde forblitt et skogområde som buffer mot E16, som kanskje også vil bli utvidet til 4-felts veg. Det er imidlertid positivt at forslaget er innenfor grønn grense.
- **N1 Kopperud:** Fra LNF til næring, 117 dekar. Barskog. Kommunestyret ønsker at området tas inn.
Kommentar: Vi mener området bør tas ut, etter mange år uten interesse.
- **N3 – Bjørkesaga:** Fra LNF til næring. Det skal kun inkluderes adkomstvei, ikke utvidelse.
Kommentar: Ny innkjøringsveg til Stangeskovene/Bjørkesaga her er nødvendig, da den nåværende er svært smal og med boligeiendommer tett inntil. Vi støtter dette.
- **N5c – Moreppen:** LNF til næring, 573 dekar. Vinterbeite for elg. Kommunestyret ønsker å ta inn hele området.
Kommentar: Vi mener det er nok med den delen som administrasjonen opprinnelig foreslo å ta inn.
- **N39b – Herstua:** Utvidelse av næring fra LNF. 133 dekar. Elgtråkk. Foreslås tatt med, men redusert.
Kommentar: Vi støtter dette.
- **N39c – Herstua:** Foreslått utvidelse til næring fra LNF, 100 dekar. Foreslås tatt med.
Kommentar: Vi støtter dette.
- **N45 og N46:** Fra LNF til næring, 560 dekar. Det er myr, vilttrekk, løyper og ravinedal i planområdet. Foreslås å ta inn/oppretholde et delfelt og redusere det andre. til ca. 280 daa.

Kommentar: Vi mener N45 er greit, da det bør bli ny tomt for brannstasjonen, som nå er i teknisk etats kvikkleireområde Båhus. Vi mener derimot at N46 ikke bør tas inn som næringsområde. Dette fordi det ligger på feil side av E16, der det er skog og landbruk. Dette bør forbli en matreserve. Om arealinnspillet allikevel tas med støtter vi den foreslåtte reduksjonen av området.

- **N48 – Slettmoen:** Fra LNF til næring, 470 dekar. Sammenhengende skogsareal. Kommunestyret vil att alle tre felt tas inn.

Kommentar: Vi mener at kun felt N48a bør tas inn, slik som foreslått av administrasjonen. N48b og N48c på sørsida av E16 må ikke tas inn da all næringsvirksomhet må være på nordsida av E16 på Slettmoen for å ikke stykke opp skogområdet.

Bestemmelser

FNF Oslo og Akershus er opptatt av at kommuneplanene i Oslo og Akershus inneholder **bestemmelser som styrker ivaretakelsen av natur- og friluftslivsinteressene**. Vi mener derfor det er veldig viktig at kommunen setter klare krav og bestemmelser til disse temaene, som byggegrense mot bekker og raver, kantsoner, massehåndtering, miljøprogram og miljøoppfølgingsplan, nye hensynssoner for bevaring kulturmiljøer og vurdering av bevaring av viktige trær- og vegetasjonsområder i reguleringsplaner, fremmede arter, avstand til turområder og kartlegging av naturmangfold ved nyetableringer og utbygginger. Bestemmelsene må konkretiseres, siden formuleringer som “bør” og “skal vurderes” har mindre verdi i senere byggesaksbehandling.

Kommunen har mange bestemmelser som ivaretar våre interesser, men vi ber kommunene vurdere følgende:

Økologisk kompensasjon. Vi ber kommunen inkludere en bestemmelse om økologisk kompensasjon. F. eks.: «*Når en reguleringsplan tillater at natur eller et områdes økologiske funksjon går tapt, skal tiltakshaver yte en økologisk kompensasjon for tapet tiltaket medfører. Økologisk kompensasjon fastsettes av kommunen, og ytes enten som erstatningsareal eller som et økonomisk bidrag til restaureringsprosjekter.*»

Stier og snarveier. Stier og snarveier kan utfylle gang- og sykkelveinettet slik at aktiv ferdsel er å foretrekke for befolkningen. Vi mener dette ikke er godt nok ivaretatt i planforslaget. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks. «*Bebyggelse og anlegg skal lokaliseres slik at viktige stier/barnetråkk (stier fra boligområder til offentlige funksjoner som skole, barnehage og kollektivholdeplasser) sikres.*»

Avstand friluftsområder. Korte avstander til attraktive friluftsliv-/naturområder, som er tilrettelagt slik at de dekker lokalbefolkningens behov, er særlig viktig for barn, unge, eldre, innvandrere og funksjonshemmede. Særlig viktig er tilgangen til slike områder fra tettstedene i kommunen. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks.: *I eksisterende og nye byggeområder skal det, jf. plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6, tilstrebes at alle boliger har maksimalt 500 meter til friområde (på minimum 20 dekar) eller nærmeste tursti /turvei som leder til et slikt område*

Kantsoner langs vassdrag. Vi mener det mangler en bestemmelse for å bidra til å sikre kantsonenes økologiske funksjon, forebygge avrenning fra jordbrukslandskap og bidra til bedre vannkvalitet i vassdragene. I Miljødirektoratets veileder om strandsone i arealplanlegging⁷ står det følgende:

«Hvis kommunen velger å åpne for annen utbygging i 100-metersbeltet langs sjøen, må det fastsettes en særskilt byggegrense mot sjøen etter plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 5. Dette kommer i tillegg til at det må fastsettes arealformål som åpner for bygging.»

Byggegrense langs vassdrag på inntil 100 og 30 meter er bra, men vi mener det også må være et totalforbud for tiltak minimum 10 meter fra vassdragets kant, og at kommunen heller ikke kan godta bygging eller hogst nærmere enn dette. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks. legge til: *«Langs vassdragene skal det opprettholdes og, der det er mulig, utvikles en flersjiktet vegetasjonssone på minimum 10 meter målt fra elve-, bekk- eller innsjøkant. Denne sonen skal ha en vegetasjon som sikrer et økologisk samspill mellom vann og fastlandsvegetasjon. Kommunen kan stille krav til utforming og vegetasjonsvalg.»*

Vennlig hilsen

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Oslo og Akershus

⁷ [Miljødirektoratets veileder om strandsone i arealplanlegging](#)